

THEMA: HOUVAST

- 2 – Hpouvast in de muziek
- 3 – Lied thema: Houvast
- 4 – Het te korte heldenleven van Fiet van Gilse
- 5 – Dopers Gesprek
- 6 – Houvast - kinderboeken
- 8 – Een drievoudig afscheid
- 9 – Column: Rots in de branding
- 10 – Uit de kerkenraad
- 11 – Veiligheid in en rond de Singelkerk
- 11 – Scipio: De nieuwe Kerk-app
- 12 – Gemeente in beweging
- 13 – Underground tour
- 14 – Agenda
- 15 – Collectebestemmingen
- 16 – Kerkdiensten

Paulus en Silas in de gevangenis in Filippi. De aanleiding tot hun gevangenneming wordt verhaald in Handelingen 16.

Godsdienstoefening zaterdagavond 30 januari 1937

Door Martin Niemöller

Tekst: Filippenzen 1:12-21

Het kan moeilijk anders, geliefde gemeente, wanneer wij hedenavond als Christelijke gemeente onder Gods Woord tezamen komen, of wij leggen ons in deze dagen de vraag voor, wat wij moeten denken van den weg der Christelijke Kerk gedurende de afgelopen vier jaar, waarop wij thans terugblikken; en er zou waarlijk reden genoeg zijn, om bij dezen terugblik sombere beschouwingen te houden.

Wat ons daarbij terneerdrukt, is misschien nog niet eens het feit, dat duizenden evangelische Christenen met de politie kennis hebben gemaakt, waaraan zij vroeger zeker nooit gedacht zouden hebben, en dat honderden evangelische predikanten korter of langer tijd in gevangnissen en concentratiekampen hebben gezeten.

... Neen, wat ons het meest terneer drukt is veeleer het onloochenbare feit dat de Kerk zelf de vrijheid verloren heeft om haar zending te volbrengen...

Het enkele woord "Lübeck" is te veelzeggend, om het te kunnen negeren. Lübeck, de stad in Duitschland, waar de prediking van het bijbelsche evangelie verboden is, de stad waar door de aanwending van geweld alle predikanten belemmerd worden in het getuigen van de Heere Christus als de eenige Heiland en Redder. ... En wij vragen ons af: waar gaat dat alles heen?... Moeten wij dan instemmen in het algemeene gejubel, ... omdat de Kerk dan toch maar bewaard is gebleven voor algeheele vernietiging door het bolsjewisme, dank zij de hulp van het wereldlijke geweld? Mij komen telkens weer de Psalmwoorden in gedachten [Ps.137.3,4] "Äls zij, die ons

daar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden en zich vermaken met onze klaagliederen, zeggende "Zingt ons een van de liederen Zions, zoo zeiden wij: Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land?" ...

Wij hebben dus reden genoeg voor sombere beschouwingen.... De apostel Paulus had, toen hij den brief naar Filippi schreef, ook reden genoeg daartoe gehad, want hij verkeerde in precies dezelfde omstandigheden. De man,,, zit gevangen en wacht eindeloos op de beslissing, die maar niet afkomen wil, en moet zwijgen. De boodschap aan alle volkeren is tot een sekte-aangelegenheid verworpen; van een wereldzending is een kerkie, ergens in een hoek, overgebleven.

Lees verder op pagina 2

Het ziet er donker uit voor de Christenheid, als de boodschap van Jezus Christus in ketenen ligt, of hij nu Paulus heet, ... of dat hij thans Belijdende Kerk heet, zoals in onze dagen.... Wij moeten het ons in Gods naam laten gezeggen, dat de Christelijke prediking in haar werking niet afhankelijk is van aardse machten, noch van hun welwillendheid, noch van hun vijandigheid... God maakt de stomme gevangenis van Zijn dienstknechten tot een luid getuigenis. "Mijn gevangenschap een ongeluk? Mijn gevangenschap een aanleiding tot sombere beschouwingen? Neen, integendeel: het heeft slechts te meer tot bevordering van de zaak van het Evangelie geleid"....één getuige is tot zwijgen gebracht. En vele anderen zijn in zijn plaats opgestaan. Het woord Gods keert niet ledig weder.

Hooren wij in verband met de gevangenschap van de Christelijke Kerk nog slechts een angstig gefluister? Zien wij nog slechts den druk van de terreur en deinzigen wij terug voor de werkelijkheid, die ons omringt? Ik ben van oordeel dat dit waarlijk doofheid en blindheid zou betekenen, en dat het in ieder geval ondank, krasse ondank zou zijn....

Wij willen ons geen illusies maken. De apostel Paulus heeft dat ook niet gedaan. Hij wist, dat tijdens zijn gevangenschap de verbreiding van het Evangelie voor een groot deel aan de versterkte activiteit van zijn kerkelijke tegenstanders te danken was. ... Wij kennen het, en weten, hoe de vrienden van gisteren ... de geloofsgebondenheid van de Belijdende Kerk als tegenstanders uitbuiten, om op onze kosten veroveringen te maken.

En dan is de verleiding groot om bitter te worden, wanneer de Luthersche Kerk van Beieren Silezië binnenvalt, om te trachten dit gebied van Pruisen af te scheiden en als Silezische kerkelijke provincie bij Beieren in te lijven.

Als *wij* nu maar niet voor de verzoeking bezwijken, als *wij* nu maar niet enghartig worden, als *wij* nu maar niet de gedacht in ons post laten vatten, dat een lijdende en gevangen Kerk het einde van de Christusprediking zou beteekenen en wij het hoofd zouden moeten laten hangen. De Heere Christus is de Heer, die de gemeente ook onder lijden en vervolgingen tot zijn Kerk opbouwt. Dat moeten wij ons laten zeggen door dezen brief: *Hij draagt zijn Kerk, niet omgekeerd de kerk Hem, daarover mogen wij ons met Paulus verblijden.*

De aardse steunpunten voor onze hoop vallen weg.... De Heere Christus echter *leeft*.

God helpe ons, dat wij op deze vragen: *of wij bereid zijn, of wij willens zijn, of wij het Hem toevertrouwen, het goede antwoord leren geven en met Paulus zeggen "Het leven is ons Christus!"* Dan zullen wij de heerlijkheid Gods zeker aanschouwen.

Amen.

(Uit: M.Niemöller, De laatste 28 preken. Vert, A.G. Barkey Wolf, p.86-93)

Martin Niemöller (1892-1984) werd op 1 juli 1937 opgepakt en, na in verschillende kampen te hebben gezeten, in 1945 door de Amerikanen bevrijd.

Houvast in de muziek

Door Jeroen Koopman

Door de redactie van idA ben ik gevraagd om iets te schrijven over het thema 'houvast' met betrekking tot muziek. Met dat thema kun je in de muziek alle kanten op. Allereerst denk ik aan het luisteren naar muziek. Ieder heeft daarin zijn of haar eigen smaak en vindt daarin zijn houvast. Maar waar kun je aan denken als je het hebt over hoe muziek zelf in elkaar zit? Je kunt dan bijvoorbeeld denken aan de toonsoort, de maatsoort en het ritme. Iedereen die op muzieklies zit of heeft gezeten komt dit bekend voor. Maar ook mensen die nooit een instrument hebben leren bespelen komen in aanraking met deze basiselementen van de muziek.

Zo zingen we bij ons in de kerk iedere week liederen die met tekst én muzieknoden in ons boekje gedrukt staan (met dank aan Liesbeth). Er valt in de meeste gevallen wel een duidelijke maatsoort te ontdekken, we kunnen de snelle noten van de langzame noten onderscheiden, en je voelt als je zingt dat het ene lied hoger is dan het andere. Ook merk je soms of een lied snel of langzaam is, dan hebben we het over het tempo. De orgelbegeleiding dient daarbij als een houvast. Een dankbare taak die ik elke week weer als organist van de gemeente mag uitvoeren.

In de passietijd, die net achter de rug is, heb ik ook een aantal keer de Matthäus Passion mogen spelen. De orgelpartij is daarin van cruciaal belang; een houvast voor koor, orkest en solisten. Specifiek wordt het de continuo-partij genoemd, omdat het orgel altijd, continuo doorspeelt, en dient als een soort cement voor het orkest. Het is een vaak onopvallende rol voor het publiek, maar het valt wel op bij

Een lied bij het thema: Houvast

Door Mieke Krebber

de recitatieven. Dat zijn de gezongen teksten, waarbij het orgel de solist ondersteunt met akkoorden om op toon te blijven. Het is een prachtige taak, maar wel een flinke kluit. Drie uur non-stop volkomen alert zijn! Als organist ben je eigenlijk bijna niet anders gewend dan dat je op de een of andere manier een houvast bent. Dat geldt dus voor de samenzang in kerken, maar ook bijvoorbeeld bij het begeleiden van koren of het spelen van continuo. Toch wordt het orgel ook heel anders gebruikt, namelijk als solo-instrument.

In Nederland worden er voor geen enkel instrument zoveel soloconcerten georganiseerd als voor het orgel. Elke zomer klinkt er 500 jaar aan muziek in de vorm van duizenden orgelconcerten. Wat geeft er dan houvast? Het antwoord op die vraag ligt bij de instrumenten die worden bespeeld, en de werken van de componisten die worden uitgevoerd. Orgels zijn gebouwd in verschillende periodes en hebben een verschillend karakter en een verschillende stemming, wat vertelt welke muziek er goed op klinkt. Maar ook de muziek zelf is op een bepaalde manier gecomponeerd zodat je kan weten op welke instrumenten het het beste tot z'n recht komt. Niet alle orgelmuziek past dus op elk orgel. Zo moet ik bijvoorbeeld deze maand in België een soloconcert spelen, waarbij ik dan ook van tevoren grondig heb moeten uitzoeken welke muziek er überhaupt op past. Gelukkig geeft het instrument zelf me dus houvast.

Eerder sprak ik over de basis, namelijk de toonsoort, maatsoort en ritme. Maar muziek in z'n algemeenheid bevat een ware schat aan talen waar zoveel in zit dat je het je leven lang kan bestuderen. Als je muziek maakt ben je van alles tegelijk aan het doen: je bent met klanken bezig, met taal, met rekenen, met structuur, met emotie, met creatie, met interpretatie, intuïtie, techniek, coördinatie, communicatie en ga zo maar door. Het is voor iedereen en voor alle leeftijden goed om met muziek bezig te zijn. Muziek is iets wat we moeten vasthouden!

Bij dit thema dacht ik meteen aan het z.g. Lutherlied: Een vaste burg is onze God. (Psalmen en gezangen, 1938, gezang 96). Luther dichtte dit lied omstreeks 1529. Het werd vroeger in veel protestantse kerken gezongen rond Hervormingsdag, 31 oktober.

GEZANG 96
Maarten Luther (1483–1546)

1. Een vaste burg is onze God,
een toevlucht voor de zinnen!
Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet zijn hulp verschijnen!
De vijand rukt vast aan
met opgestoken vaan;
hij draagt zijn rusting nog
van gruwel en bedrog,
maar zal als kaf verdwijnen!

2. Geen aardse macht begeren wij,
die gaat welras verloren.
Ons staat de sterke Held ter zij,
dien God ons heeft verkoren.
Vraagt gij zijn naam? Zo weet,
dat Hij de Christus heet,
Gods eengeboren Zoon,
verwinnaar op den troon:
de zegg' is ons beschoren!

3. En grimd' ook d'open hel ons aan
met al haar duizendtallen,
toch zal geen vrees ons neder slaan,
toch doen wij 't krijgslid schallen.
Hoe ook de satan woedt,
wij staan hem voet voor voet,
wij tarten zijn geweld;
zijn vonnis is geveld:
één woord reeds doet hem vallen!

4. Gods woord houdt stand in eeuwigheid
en zal geen duimbreed wijken.
Beef, satan! Hij, die ons geleidt,
zal u de vaan doen strijken!
Delf vrouw en kind'ren 't graf,
neem goed en bloed ons af,
het brengt u geen gewin:
wij gaan ten hemel in
en erven koninkrijken!

Maarten Luther.
Vertaling J.J.L. ten Kate'

In de liedbundels van later jaren zijn enkele veranderingen aangebracht. In Liedboek (2013), lied 898; staat vermeld *tekst Martin Luther bij Psalm 46*.

De tekst van de Psalm 46 (in de NBV-vertaling 2014) luidt:

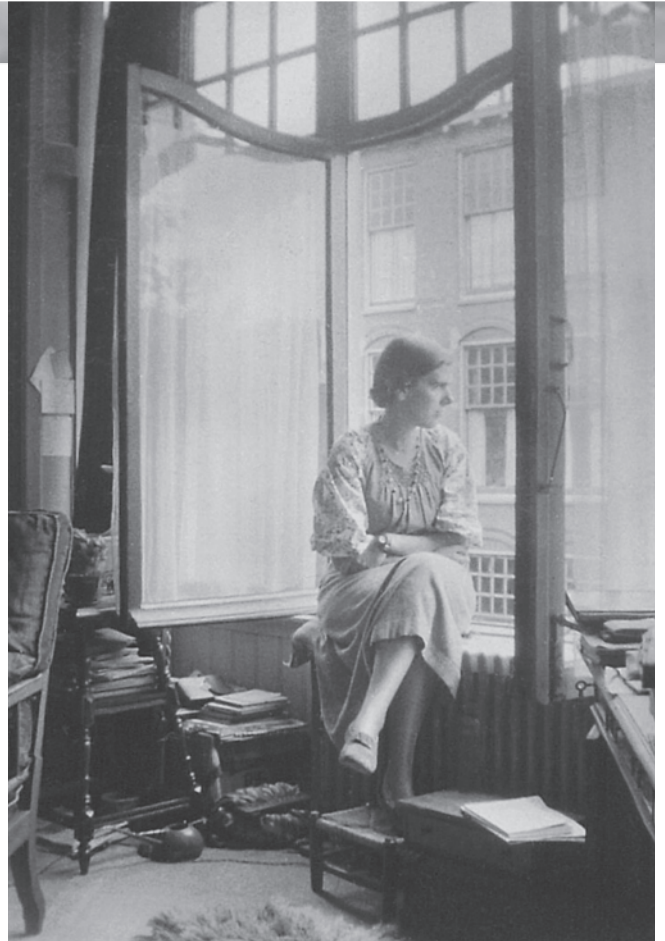
2. God is ons een toevlucht en sterkte,...
3. ... al wankelt de aarde
en storten de bergen in het diepst van de zee ...
7. Volken roeren zich, rijken storten ineen ...
8. ... onze burcht is de God van Jacob

Luther heeft bij deze Psalm een christelijk lied gedicht: in het tweede couplet: Ons staat de sterke Held ter zij, ...Vraagt gij zijn naam? Zo weet dat hij de Christus heet, ...

Wat is ons houvast in deze roerige tijden? Is het 'de God van Jacob', 'de Hij die Christus heet', of de mammon (investeringen, heffingen, bewapening)?

Het te korte heldenleven van Fiet van Gilse (1912-1945) - door Pauline Micheels

Door Mieke Krebber

In augustus 2024 besteedde Michel Krielaars in zijn rubriek Boeken in de NRC aandacht aan de biografie van Fiet van Gilse. De aanleiding was dat voor het huis van Monne de Miranda een stolpersteen was gelegd. Hij herinnerde zich dat in Leiden voor het huis in Groenhovenstraat 13 ook een stolpersteen lag. Daar had een zekere Fiet van Gilse gewoond.

Het boek van Micheels was net uitgekomen en hij besloot er in zijn rubriek de aandacht op te vestigen. Hij vermeldde ook dat Fiet doopsgezind was en haar broer Lex van Gilse doopsgezind predikant was geweest. Voor mij een reden om het boek te kopen en er in dit nummer van idA uw aandacht voor te vragen.

De achtergrond van de schrijfster: zij is de kleindochter van Rachel Cosman-Mendes da Costa. Zij werkte onder meer bij het NIOD. Waarschijnlijk daar vond zij in een doos van een postzegelverzamelaar een briefkaart van haar

grootmoeder Rachel Cosman in 1944 uit Theresienstadt aan S.E. van Gilse in Rotterdam. Zij herinnerde zich dat in de nalatenschap van haar moeder, Els Cosman, een boekje lag met op de omslag de naam *Fiet*. Daarin hadden vriendinnen van Fiet in 1946 herinneringen aan haar gebundeld. Micheels heeft uit die herinneringen een biografie samengesteld.

Sophia Emily Elisabeth was de dochter van Pieter H.G. van Gilse, oorarts, (1881-1959) en Julia van West, kinderarts (1879-1964). Zij had een zuster, Henriette en een broer, Lex (1923-2010). Opa Van Gilse was doopsgezind predikant geweest in Leer (Noord-Duitsland). Later zou broer Lex in Nederland ook predikant worden. Julia van West was geboren in Paramaribo en opgegroeid in Suriname in een familie die behoorde tot de bovenlaag van de Joodse gemeenschap. Pieter van Gilse studeerde geneeskunde in Amsterdam. Fiet is in Amsterdam geboren.

Studiejaren

Fiet studeerde Nederlands in Leiden, werd lid van de VVSL en een jaarclub; haar vriendinnen studeerden rechten, geschiedenis, klassieke talen en theologie, biologie en farmacie. Ze sloot zich aan bij de VCSB en kreeg ook de leiding van zomerkampen. In 1933 maakte ze verschillende reizen naar Zweden. Daar kwamen zij en haar vriendinnen voor het eerst in aanraking met het Nationaalsocialisme door Duitse studenten bij een taal cursus. Onder de Nederlandse vriendinnen bevonden zich drie Joden. De vriendinnen vertrouwden die Duitsers niet.

Later ging Fiet zelf nog een keer naar Zweden. Op weg daarheen logeerde ze bij tante Ada van Gilse in Berlijn. Daar werden toen nog 'Witze' gemaakt over Adolf en Herman.

(Van de biografie van P. Micheels zijn alle rechten voorbehouden aan de uitgever. De toespraak bij het leggen van de stolpersteen in Leiden is gepubliceerd op internet.)

Toespraak op 28 mei 2024, gehouden door Fiet van Gilse (nichtje), bij het plaatsen van de stolperstein in Leiden voor Groenhovenstraat 13

(enkele citaten)

'Beste aanwezigen,
Hartelijk welkom op deze bijeenkomst. Twee jaar geleden gaf Pauline Micheels een lezing in Leiden. Zij sprak de wens uit dat onze tante Fiet een blijvende herinnering in de stad zou krijgen. En nu staan we hier.

Namens mijn familie bedank ik iedereen die het mogelijk heeft gemaakt dat deze Stolperstein hier geplaatst wordt. In 1930 kwam het gezin Van Gilse hier wonen, toen mijn opa in Leiden hoogleraar werd. Fiet was toen 18, zus Joep 13 en Lex, mijn vader, was 7 jaar oud. Fiet ging Nederlands studeren en ze werd lid van de VVSL. Voor Lex was zij dus echt een grote zus, van wie hij veel leerde. Lex was dol op haar.

In de oorlog zette tante Fiet zich geweld-loos in tegen het grote onrecht dat de mensen met een joodse achtergrond werd aangedaan. Zij vond onderduik-adressen voor heel wat mensen, te beginnen met haar joodse vriendinnen. Het werd voor haar een dagtaak om alle contacten te bedenken, te regelen en te onderhouden. Zij onthield alles zonder iets op te schrijven. Toen ze bij toeval opgepakt was, heeft ze tijdens haar verhoor niets losgelaten, geen namen en geen adressen. Ze werd naar kamp Westerbork vervoerd en ze ging met de laatste trein daarvandaan naar Ravensbrück. Daar is ze een paar maanden voor de bevrijding gestorven aan vlektyfus.

Na de oorlog hebben haar vriendinnen hun herinneringen aan haar gebundeld tot een mooi vriendenboekje.

Haar broer Lex kreeg zes kinderen, waarvan ik het tweede ben. Mijn moeder, Maaïke, kon heel goed pianospelen. Zij speelde soms vierhandig piano met tante Fiet. Ik erfde een bureautje van tante Fiet en wat muziekboeken, waaronder een Zweeds liedboek. Zij had het van haar Zweedse vriendin Kerstin gekregen. Hieruit worden als afsluiting twee liedjes gezongen: Ack Värmeland en Blommande sköne dalar. Ik heb ze gekozen omdat ik de melodieën zo mooi vind en omdat ik weet dat tante Fiet ze gezongen heeft. Het eerste lied gaat over een prachtig gebied, waar je altijd naar terugverlangt. Het tweede gaat over mooie dalen vol bloesem en heerlijke geuren.'

Het boek van Pauline Micheels is zeer de moeite van het lezen waard. Het geeft een beeld hoe iemand, zonder de steun van een verzetsorganisatie, veel mensen heeft geholpen en sommigen heeft weten te redden, maar helaas zelf als gevolg daarvan is overleden.

Op internet zijn nog meer verhalen te vinden over Fiet en haar familie.

Dopers gesprek

De waarde van verweven leven

Op dinsdag 20 mei spreekt Kees Klomp, directeur van Stichting Maatschappij en Onderneming en bestsellerauteur, over de Betekeniseconomie. Hoe gaan we om met de ontwrichtende gevolgen van economische groei? Een pleidooi voor de waarde van verweven leven.

De afgelopen eeuwen hebben we de vruchten van het huidige economische systeem kunnen plukken. Het gemiddelde inkomen en de levensverwachting zijn hoger dan ooit, en wereldwijd hebben steeds meer mensen toegang tot onderwijs en schoon drinkwater. Maar inmiddels blijkt economische groei gepaard te gaan met ontwikkelingen die onze samenleving fundamenteel ontwrichten, van de klimaatverandering en de ineenstorting van de biodiversiteit tot de groeiende welvaartsongelijkheid en de maatschappelijke polarisatie. Volgens Kees Klomp zijn de ecologische, sociale en individuele kosten van het huidige economische systeem zo hoog geworden, dat er sprake is van een existentiële crisis. Het is daarom noodzakelijk om op zoek te gaan naar een volledig nieuw economisch narratief: de Betekeniseconomie, die ons individuele levensbestaan koppelt aan het universele levensbestaan. Ecologie is daarbij het uitgangspunt.

Kees Klomp (1968) is een gepassioneerd voorvechter van de Betekeniseconomie en expert op het gebied van betekenisvol ondernemen. Klomp is werkzaam als directeur bij SMO, de zakelijk-maatschappelijke denktank van de Erasmus Universiteit. Hij is onder meer auteur van de bestseller 'Handboek betekenisvol ondernemen' (2016), 'Pioniers van de nieuwe welvaart' (2018), 'De Betekeniseconomie' (2021) en 'Ecoliberalisme' (2025).

Houvast

Door Albertine Wendte-Voncken

Kinderen opvoeden is één grote balans tussen vasthouden en loslaten. Vasthouden wanneer het nodig is en loslaten wanneer het kan. De twee leeftijden waarop ik dat het meest opvallend vond, waren de peuter/kleutertijd en de puberteit, waar mijn kinderen nu op dit moment in zitten.

Met in gedachte mijn vasthoudende pubers, die graag losgelaten willen worden, verwachtte ik, toen ik naar mijn favoriete boekwinkel ging met het thema Houvast, dat ik vooral young adult boeken zou vinden (zo heet de categorie boeken voor tieners). Het tegendeel bleek waar. Ik vond vooral prentenboeken over vasthouden en loslaten, maar wel vijf prachtige prentenboeken en omdat ik een voorliefde heb voor prentenboeken bespreek ik ze hier allemaal even.

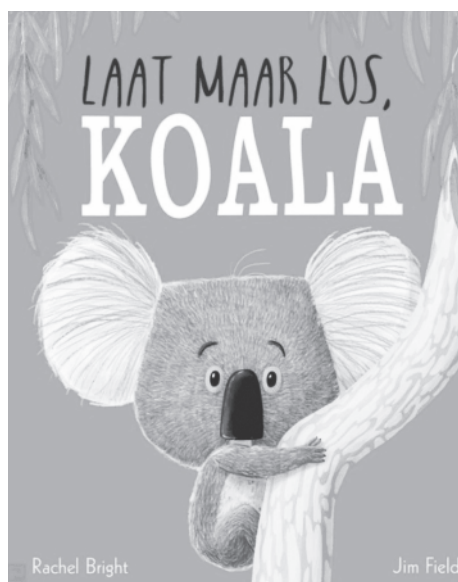
Chris Haughton schreef en illustreerde "Komt goed, kleine krab", een prentenboek over een kleine krab die het spannend vindt om de zee in te gaan en gelukkig aan de hand van

grote krab zijn angst voor de zee overwint. De illustraties zijn in zijn kenmerkende stijl, die veel mensen kennen van zijn meest bekende boek Mama Kwijt. Voor peuters is dit een mooi en lief boekje, simpel, maar stilistisch prettig om naar te kijken en fijn om uit voor te lezen.

"Laat maar los, Koala", geschreven door Rachel Bright en geïllustreerd door Jim Field heeft hetzelfde thema. Koala zit lekker vast aan zijn tak boven in de boom en vindt de wereld beneden maar spannend, dus durft hij niet uit zijn boom af te dalen, ondanks meerdere uitnodigingen van andere dieren. Totdat zijn wereld kantelt, wat weergegeven wordt in een illustratie waarvoor je ook letterlijk het boek

moet kantelen. Zo komt Koala noodgedwongen op de grond terecht en komt hij erachter dat de wereld lang niet zo eng is als hij boven in zijn boom had gedacht.

Oliver Jeffers geeft het thema vastzitten een humoristische invulling in het boek "Vast": Finns vlieger komt vast te zitten in de boom en hij probeert er andere voorwerpen in te gooien om de vlieger los te krijgen, maar dat heeft helaas niet het beoogde effect. Op hilarische wijze belanden er steeds meer voorwerpen in de boom die allemaal vast blijven zitten. Zeer geschikt voor een kleuter die denk ik schaterlachend het boek bekijkt.

Over the following months,
Milo grew bigger . . .

The Fan Brothers maakten het boek "Lizzie en de wolk". Op de prachtige platen staat het verhaal getekend en beschreven van Lizzie die een wolk koopt waar ze voor moet zorgen en die ze op een gegeven ogenblik ook moet loslaten. Een mooie metafoor voor het ouderschap op prachtige, fijnzinnige platen met vooral grijze potloodtekeningen met geel als steunkleur. Het is een wat dikker prentenboek en geschikt voor peuters en kleuters.

Tenslotte een literair prentenboek: "Lamelos" van Gouden Griffel winnaar Gideon Samson met illustraties van Zilveren Penseel winnaar Milja Praagman. Het woord "Lamelos" is de

fonetische weergave van "Laat me los" wat de naamloze hoofdpersoon roept wanneer zijn vader hem liefdevol, maar stevig vasthoudt tijdens een boze driftbui. Maar vader laat helemaal niet meer los tot het absurde aan toe. Hij houdt hem vast, ook als de boosheid via zijn tenen weer weg is gegaan. Hij houdt hem vast terwijl ze rondlopen, op de fiets en in bed. Totdat de tijd rijp is om hem wél los te laten, net zoals in het echte leven.

Deze vijf boeken over vasthouden zijn stuk voor stuk prachtig om voor te lezen aan een peuter of kleuter en ondertussen kan je zelf lekker filosoferen over vasthouden en loslaten van het kind waar je aan voorleest.

"Lamelos" van Gouden Griffel winnaar Gideon Samson met illustraties van Zilveren Penseel winnaar Milja Praagman. Het woord "Lamelos" is de fonetische weergave van "Laat me los"

Theo Elshof

Ron Nieuwenhuis

Chris van Eeghen

Een drievoudig afscheid

Door Thijs van Hoogstraten, foto's Xander Remkes

Ja, dat was het die maandagavond 17 maart. "Na jaren van toewijding, inzet en waardevolle samenwerking" (aldus de invitatie) namen drie iconen van onze gemeente afscheid van hun werk en bezigheden voor ons, vaak een beetje achter de schermen. Dat was in een mooie gezamenlijke receptie met muziek, toespraken, drankjes en hapjes, te midden van een opgewekt gezelschap van gemeenteleden, vrienden, familie en kleinkinderen.

Theo Elshof was ruim tien jaar bij ons als onderhouds- en timmerman, tot ruim in zijn pensioentijd.

Ron Nieuwenhuis nam afscheid als bouwheer. Vanuit zijn ervaring als restauratie-deskundige had hij toezicht op de regelmatige onderhoudsklussen en renovaties, waar het vaste goed van onze gemeente om vroeg. Bijna 25 jaar heeft hij ons terzijde gestaan.

En tenslotte: **Chris van Eeghen**, na ruim veertig jaar treedt hij terug als voorzitter van Stichting Beheer, die de hoeder is van ons geld en goed. Veel goede woorden waren er aan zijn adres in toespraken van Beheerscollega Norma van den Berg en kerkenraadsvoorzitter Rimke van der Veer, zakelijk vol lof en persoonlijk vol waardering voor zijn drijfveren: de liefde voor

Amsterdam en voor onze gemeente. Dit alles ging nog vergezeld van een beeldende videopresentatie. Ook voorganger Henk Leegte gaf een mooi verhaal en exempel van Chris' stijl, terugblikkend op zijn eigen begintijd. "Spreek hem maar tegen, dat vindt hij best fijn" had Henk ooit als advies meegekregen. Herkenbaar ... en dat werkte.

Tenslotte gaf ook Chris zelf nog een treffende terugblik. Hoe de Stichting ook bedoeld was geweest om in woelige tijden niet alles weg te geven aan "Vietnam", of aan activistische groepen. Maar ook om oog te houden op stabiliteit voor de toekomst, en de mogelijkheid van investeren. Hij nam ons ook mee langs de vele renovaties: de Vogelhuisjes, het Rijnenhof, het

Zon'shof, de Singelkerk, en dan nu het nieuwste project: de onlangs gekochte pastorie in Amsterdam Noord, waar-voor hij zich nog voor wil blijven inzetten. En dan was er een lied, op de wijs van "Aan de Amsterdamse grachten":

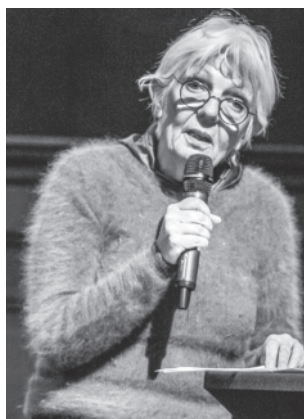
*Al die huizen en die hofjes,
Waar hij met liefde alles voor deed
Niemand die zo goed kan bedenken
waaraan het geld wordt besteed.*

Al dit werk: het gebeurt misschien in de luwte, buiten het zicht van de kerkgangers. Maar het geeft wel ruggengraat aan Doopsgezind Amsterdam.

Dank jullie wel. En voor je het zou vergeten: in de opvolging is voorzien.

Norma van den Berg
(Stichting)

Rimke van der Veer
(Kerkenraad)

Henk Leegte
(predikant)

Chris van Eeghen,
dankwoord

Rots in branding

Door Karen Lammers

De paasdiensten, elk anders van karakter, heb ik dit jaar – meer dan anders – als een eenheid ervaren, als een doorlopen van een louterend ritueel.

Witte donderdag met haar aandacht voor de gang van de laatste dag en avond. De gezamenlijkheid en viering van het verbond en het leven. Met tegelijkertijd op de achtergrond het wegtikken van de tijd naar het onherroepelijke einde. Goede vrijdag met haar gedenken van het sterven, buitengewoon indrukwekkend door Haydn's verklankte 'sieben letzte worte' en meditaties bij die woorden. Eén van de meditaties in de dienst van goede vrijdag is me in het bijzonder bijgebleven. Wend je in je verdriet naar de ander en zoek de ogen van de ander. Veeg dan niet eerst de tranen weg, maar richt je tot de ander juist met betraande ogen. In de ontwapenende ontmoeting is verbinding, een rechtstreeks doordringen tot elkaars hart. Na de laatste klanken, het doven van het levenslicht, het doven van de kaars, het gestorven zijn, gevolgd door het beven der aarde en de stilte erna. Zo gingen we stilzwijgend ons weegs tot het samenkomen op eerste paasdag, die in het teken stond van het gemis, van de fysieke afwezigheid én de geestverschijning. De paasdienst had op haar beurt haar heel eigen kwaliteit, niet alleen door het verhaal van Maria Magdalena die het graf leeg vindt en het hoveniersverhaal, maar ook door de verhalen in de open ruimte, die een veerkrachtig levend houden van herinneringen aan overledenen vertelden.

Het levendig herinneren heeft zijn doorwerking gehad deze week. Kwetsbaar maar ook buitengewoon krachtig en troostend is het om zulke momenten van verdiepte herinnering, een als het ware tastbare herinnering te beleven. Het zijn

momenten die je doen beseffen dat je niet moet vergeten. Louterend zijn ze en ze maken het ondragelijke dragelijk. Een klank, een kleur, een geur, gebaar of plek, een sfeer, kan bron zijn van zo'n levendige herinnering.

Rouw is in mijn beleving niet zozeer een proces om het gebeurde achter je te laten, maar om het deel van jezelf te maken. Het is een proces van de rots in je eigen branding vinden. Ik ben rouw gaan zien als een proces waarin er een herschikking plaatsvindt, waarin alles wat er is opnieuw gerangschikt wordt om het verdriet en de herinnering een onlosmakelijk en gekoesterd deel van jezelf te laten worden. Ook al meen ik dat het willen ontlopen van rouw onzinnig is, een herbeleven van verdriet biedt geen soelaas zonder een helend perspectief.

Bij het verscheiden van een dierbare wordt je op jezelf teruggeworpen, als een brekende golf op een rots die je

door de ontworteling en verlatenheid en het niet weten hoe verder, niet kunt vastgrijpen. En zo breekt een periode van kopje onder gaan en modderig geworstel aan om uiteindelijk meedeinend en klotsend met de golven erin te slagen je rots te omarmen, je schrap te zetten en erop te klauteren. Uitgeput en rillig, uitrustend en de warmte van het gesteente voelend, breekt er door de tranen heen een eerste ruimte, een gedachte aan, een glimlach om een herinnering aan een gesprek of dierbaar moment. Eerdere herinneringen, niet alleen die van de laatste dagen, komen terug, terwijl de rots je draagt. Dat is de nieuwgevonden houvast, die innerlijke rots in de branding, door ervaringen verrijkt en veranderd, steeds te midden van die oceaan van levenservaringen. Steeds dichterbij jezelf, draag je de overleden dierbaren, alle verdrieten en alle zegeningen altijd met je mee.

Uit de kerkenraad

Avond voor doopjubilaren

Op dinsdagavond 27 mei a.s. zullen we stilstaan bij vijfjarige mijlpalen van de doop van onze leden. Bent u dit jaar ook doopjubilaris? U krijgt persoonlijk een uitnodiging.

De avond begint om 19.30 uur in de Singelkerk en wordt geleid door Essemie van Dunné.

Laat u ons weten of u aanwezig zult zijn? Aanmelden kan per e-mail via secretaris@doopsgezindamsterdam.nl of telefonisch via 020 623 45 88. Hebt u onverhoopt geen uitnodiging gekregen meldt dat dan bij het secretariaat.

We kijken uit naar uw komst!

Uitnodiging voor de Algemene Leden Vergadering (ALV)

Op zondag 22 juni a.s. wordt na de dienst de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van Doopsgezind Amsterdam gehouden.

De kerkenraad nodigt u hierbij van harte uit voor deze vergadering.

De agenda zal in idA van juni worden opgenomen. De bijbehorende stukken zijn vanaf 9 juni a.s. digitaal beschikbaar - graag een mail naar secretaris@doopsgezindamsterdam.nl

Vanaf zondag 8 juni liggen de stukken geprint in de Singelkerk en in Noord.

Allardpierson

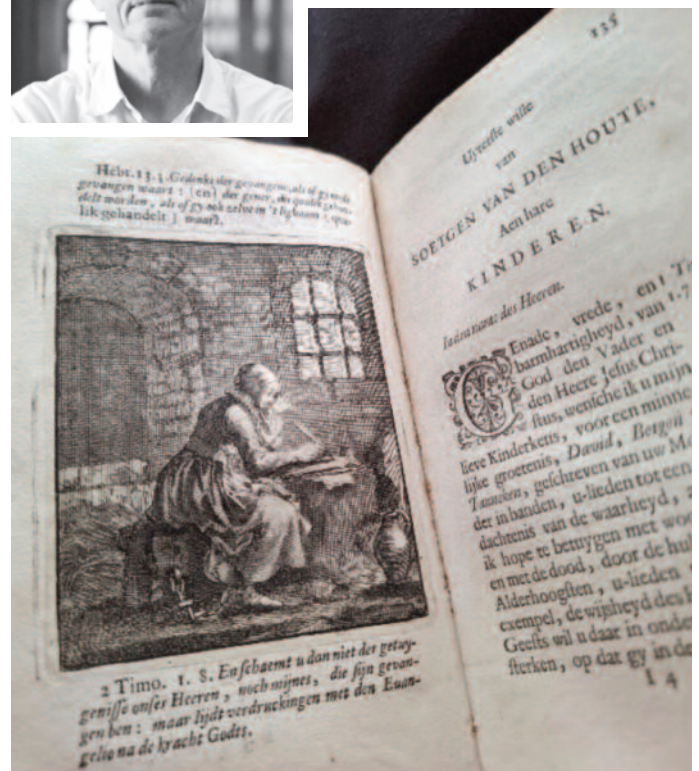
Fellowlezing 08 mei 15.30 - 16.15
vrij toegankelijk

Chris Huebner: **Stemmen die raken**
Hoe doopsgezinden dingen deden met woorden

Doopsgezinden in de 17e eeuw waren gefascineerd door de werking van taal. Als dichters, predikanten, vertalers, schrijvers, theoretici en uitgevers waren ze geïnteresseerd in de manier waarop woorden werken (of juist niet werken) en in de kunst van het gebruik van de stem. Tijdens zijn Allard Pierson Fellowship in de Doopsgezinde Bibliotheek heeft Chris Huebner deze aandacht voor de kracht van woorden verkend.

Chris K. Huebner is universitair hoofddocent theologie en filosofie aan de Canadian Mennonite University. Zijn onderzoek richt zich op de intersectie van epistemologie en ethiek, en specifiek de manieren waarop deze velden samenkomen in de figuur van de martelaar.

Deze fellowship wordt ingesteld in samenwerking met het Doopsgezind Erfgoedcentrum en mogelijk gemaakt door de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en de Stichting tot Beheer van de Bibliotheek van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente Amsterdam.

Veiligheid in en rond de Singelkerk een blik achter de schermen

Bij Doopsgezind Amsterdam hechten we veel waarde aan de veiligheid van onze bezoekers. Dit geldt zowel voor het gebouwbeheer als voor de training van ons personeel. Veel werkzaamheden vinden achter de schermen plaats en blijven – als het goed is – onopgemerkt voor de bezoekers. Daarom geven we u graag een kijkje in wat er allemaal gebeurt om alles veilig en goed te laten verlopen.

Brandveiligheid en gebouwonderhoud

Sinds enkele jaren is de jaarlijkse brandveiligheidscontrole overgenomen door de gemeente Amsterdam. Zoals gebruikelijk levert deze inspectie een aantal kleine verbeterpunten op. Een zichtbaar voorbeeld: het bruinfluwelen gordijn bij de achteringang van de kerkzaal is verwijderd, zodat de vluchtweg voldoet aan de gestelde eisen. Daarnaast heeft installatiebedrijf Van Klomburg opdracht gekregen om een nieuwe brandmeldinstallatie aan te leggen in de Singelkerk. Het huidige systeem is verouderd en wordt vervangen. De werkzaamheden vinden doordeweeks plaats, dus op zondag zult u hier niets van merken. Het kan wel voorkomen dat een bijbelgroep overdag wat boorgeluiden opvangt. De nieuwe installatie zal naar verwachting begin mei in gebruik worden genomen. Regelmatig vinden er ook andere keuringen plaats, zoals de verplichte Scope 10-controle van de elektrische installaties. Deze inspectie wordt voorgeschreven door onze verzekeraar en bestrijkt niet alleen beide kerkgebouwen, maar ook alle andere panden van Doopsgezind Amsterdam. Dit is een tijdrovend, maar noodzakelijk proces.

BHV-training en veiligheidspersoneel

Het kostensteam en de geestelijke staf van de Singelkerk en de Meerpadkerk volgen jaarlijks een BHV-training (bedrijfshulpverlening). Deze training richt zich op handelen bij brand, letsel of hartfalen. We oefenen onder andere met reanimatie, het blussen van kleine branden en het evacueren van het gebouw. Wist u dat de verzamelplaats in geval van nood zich bevindt op het pleintje achter de kerk? Hoewel het onderwerp serieus is, maken we van de trainingsdag ook een leuk en verbindend teamuitje.

Het Menno Simonspleintje

Om de veiligheid op het terrein te waarborgen, houden we het hek van het Menno Simonspleintje zo veel mogelijk gesloten. We hebben gemerkt dat er af en toe ongewenste bezoekers zijn die het pleintje aanzien voor een openbaar toilet.

Aan het hek is een bel aangebracht die vanuit de kosterij te bedienen is. Dat geldt ook voor de deurbel onder het beeld van Cozijn. Let op: deze bellen werken onafhankelijk van elkaar. Als u via die zijde toegang wilt moet u twee keer op de bel drukken.

Dankzij al deze inspanningen blijft de Singelkerk (en de andere gebouwen van Doopsgezind Amsterdam) een prettige en veilige plek voor iedereen die er komt. Veel gebeurt achter de schermen, maar we vinden het belangrijk u af en toe een kijkje te geven in wat daarbij allemaal komt kijken. Zo blijft het gebouw niet alleen mooi, maar ook goed onderhouden en klaar voor de toekomst.

Scipio: De Nieuwe Kerk-App van Doopsgezind Amsterdam

Met de Scipio-app heeft u onze gemeente altijd binnen handbereik. Naast het laatste nieuws en directe toegang tot onze website en sociale media, biedt de app ook de mogelijkheid om de ledenlijst in te zien, groepen te maken, berichten te delen en foto's te uploaden.

Wat biedt de Scipio-app?

De Scipio-app helpt u eenvoudig verbonden te blijven met de gemeente. U kunt gemeentenieuws raadplegen en de agenda bekijken. Deze evenementen kunt u ook toevoegen aan uw eigen agenda. U kunt berichten delen, groepen aanmaken en foto's uploaden.

Veilig en Betrouwbaar

De app voldoet aan de AVG-richtlijnen, wat betekent dat uw gegevens veilig zijn. De app is gekoppeld aan de ledenadministratie. Alleen gemeentelieden en vrienden die zich hebben aangemeld kunnen de app gebruiken.

Hoe installeert u de app?

De Scipio-app is beschikbaar voor mobiele telefoons en tablets. U kunt de app downloaden via de App Store of Google Play Store onder "Scipio App". Om de app te gebruiken, maakt u een account aan met het e-mailadres dat bij onze ledenadministratie bekend is.

Wilt u een ander e-mailadres gebruiken of heeft u hulp nodig? Neem dan contact op met info@doopsgezindamsterdam.nl.

Nieuwsberichten plaatsen?

Wilt u een bericht in de app laten plaatsen? Stuur uw tekst dan minimaal 48 uur voor publicatie naar info@doopsgezindamsterdam.nl.

Zie ook de mail van de secretaris, verstuurd op 30 maart 2025.

4 mei – Trauerode Bach Ensemble Amsterdam

Programma:

J.S. Bach – Trauerode (BWV.198)

J.S. Bach – Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen (BWV.12)

Door:

Bach Ensemble Amsterdam o.l.v. Paulien Kostense

Solisten:

Sopraan – Catelijan Van Berkel. Alt – Simon Heerze

Tenor – Pablo Gregorian. Bas – Michiel Meijer

Kaarten: <https://www.klassiekemuziek.nl/e/19319/tickets>

---

5 mei – Vrijheidsmaaltijd

Tijdens de Vrijheidsmaaltijd op 5 mei 2025, georganiseerd door Doopsgezind Amsterdam, kunnen deelnemers een gevarieerd programma verwachten. Het evenement begint met een inloop, gevolgd door een welkomstwoord. Daarna wordt een documentaire over jonge vluchtelingen vertoond, verdeeld over twee delen. Tussendoor wordt de Vrijheidssoep geserveerd en is er ruimte voor discussie. Na de documentaire vindt een debat en Q&A plaats met een jonge vluchteling. De middag wordt muzikaal afgesloten. *Aanmelden via <https://www.doopsgezindamsterdam>*

---

20 mei: Dopers gesprek

Thema: De waarde van verweven leven

Kees Klomp – Directeur van Stichting Maatschappij en Onderneming, en auteur van onder andere *De Betekeniseconomie en Ecoliberalisme*.

In dit Dopers Gesprek spreekt Kees Klomp over de Betekeniseconomie en de noodzaak van een nieuw economisch narratief dat ecologie als uitgangspunt neemt. Hij pleit voor een economie die ons individuele bestaan verbindt met het universele leven, als antwoord op de ontwrichtende gevolgen van voortdurende economische groei.

Aanmelden via de website: [doopsgezindamsterdam.nl](https://www.doopsgezindamsterdam.nl)

1 juni – Believers Church Conference dienst

In 2025 vieren doopsgezinden en baptisten een bijzonder jubileum: 500 jaar Anabaptisme. De Believers Church Conference 2025, die in juni gehouden zal worden, staat in het teken van deze mijlpaal. Op zondag 1 juni om 15:00 uur is er een feestelijke jubileumdienst in de Singelkerk. Tijdens deze dienst vieren doopsgezinden en baptisten samen in dankbaarheid 500 jaar geloofsgemeenschap. Merlyn Hyde Riley, directeur van de Jamaica Baptist Union, zal spreken. Ook zal het Gospel Choir Benediction uit Enschede meewerken. Een unieke viering in de historische Singelkerk waar ooit de eerste contacten tussen doopsgezinden en baptisten plaatsvonden.

Meer informatie:

<https://www.believerschurchconference.com/>

---

6 juni – Gospelconcert Aba Taano

Gospelconcert a cappella van vocal quintet Aba Taano. Benefietconcert ten bate van het kindertehuis in Oeganda. Bij "Music to Save Lives" slaan we geen putten in Afrika en bouwen we evenmin scholen. We proberen van kinderen die in extreme armoede hebben geleefd en vaak zijn verlaten, volwassen mensen te maken en hen te begeleiden totdat ze op eigen benen kunnen staan.

Meer info en kaarten via:

www.musicaparasalvarvidas.org/en/home/

Underground Tour

zondag 30 maart 2025 – het verhaal van Ferry

Door Lien Bos

Op 30 maart, een zonnige, maar ook winderige dag, nam ik deel aan de Underground Tour. We verzamelden bij het café "Dwaze zaken" aan de Prins Hendrikkade. Ferry, onze gids, stelde zich voor en begon zijn verhaal met het tonen van indrukwekkende foto's van de krakersrellen in de jaren 70 en 80. Hij was zelf dakloos geworden, en had zich aangesloten bij de krakersbeweging.

De beelden waren mij niet onbekend, maar toch was het onvoorstelbaar dat Amsterdam in die jaren zo'n grimmig karakter had. Er reden zelfs kleine tanks door de straten. Ferry had met 14 medekrakers een pand gekraakt naast de Nicolaaskerk. Het pand stond al jaren leeg. Het was de bedoeling dat de actie geweldloos zou zijn. Kraken was toen overigens nog niet verboden.

Het was een grote uitdaging om het spel met de politie te spelen. De groep had vanuit het gekraakte pand een tunnel gegraven onder de kerk door, die boven kwam in de pastorie. Aangekomen in de pastorie was de groep gespannen tot het uiterste. Wie of wat stond er aan de andere kant van de deur? Plotseling werd de deur geopend en een stem: 'hier heb ik broodjes voor jullie, de koffie komt eraan'; de huishoudster van de pastoor.

Op de Zeedijk vertelde Ferry hoe het er daar aan toe ging in de jaren 70 en 80. Door de vele verslaafden en de rosse buurt was de Zeedijk verworpen tot een "no go area" voor Amsterdammers. Toeristen soms wel, en die werden dan vaak door drie man beroofd van geld en kostbaarheden. De politie hield wel toezicht, maar omdat zij op twee fronten moest werken (krakersrellen en de veiligheid op de Zeedijk), was de strijd tegen drugsoverlast eigenlijk al opgegeven.

Bij het dealen traden er altijd drie partijen op: de handelaar, degene die een portie drugs ging halen en degene die de voorraad bij zich hield. Door dit kat- en muisspel had de politie meestal het nakijken.

Ferry's moeder was alcoholiste en Ferry moest direct na zijn geboorte al afkicken.... Hij was meubelmaker geworden, had een relatie, een huis en een auto. Alles op de rit. Maar als beginnend meubelmaker kon hij niet concurreren met Ikea en andere grote bedrijven. Zo raakte hij in korte tijd alles kwijt en belandde in de krakersdrugscene.

Door de genen die hij had meegekregen was hij verslavingsgevoelig en rookte heroïne. Veel mensen om hem heen, die heroïne spoten, overleden. Waardoor Ferry al deze ontberingen en risico's heeft overleefd weet hij zelf ook niet. "Ik ben drie keer bijna dood geweest. Maar kennelijk heb ik engeltjes op mijn schouder gehad. Ik ben er nog."

Op een gegeven moment kwam Ferry met de hulpverlening in aanraking. Van de zusters Augustinessen, kregen de daklozen altijd al brood en soep tussen de middag. Op een gegeven moment maakte Ferry gebruik van het Stoelenproject. Het Stoelenproject zat toen nog niet aan de Marnixstraat, achter het tankstation. Later verbleef Ferry ook in het Goodwillcentrum van het Leger des Heils.

Vervolgens kreeg hij via HVO Querido een kamer in een woning voor drie voormalig daklozen. Na een tijd kreeg hij een eigen huurwoning in Oost, waar hij nu alweer jaren woont.

Wat opvalt is dat Ferry ondanks alles humaan en geweldloos is gebleven. Natuurlijk stond hij zijn mannetje als dat nodig was. Hij heeft ook drie maal een steekwond opgelopen. Maar het is altijd zijn drijfveer geweest om menselijk te zijn en te blijven. Hij is nu alweer tien jaar gids binnen de Underground Tour. Het heeft hem zelf ook veel opgeleverd. Niet alleen wat inkomsten, maar ook de mogelijkheid om trauma's op deze manier te verwerken.

Als deelnemer hebben wij een indruk gekregen van het tijdperk van krakersrellen, drugsgebruik, aids en dakloosheid in de jaren 70/80. Als oud- hulpverlener en vrijwilliger weet ik dat de hulpverlening tegenwoordig veel beter georganiseerd is. Er is echter weer een groeiend aantal daklozen in Amsterdam, waarvoor niet altijd opvang mogelijk is.

Dat hierover nog veel meer te zeggen valt, is wel duidelijk.

AMSTERDAM
UNDERGROUND

AMSTERDAM
UNDERGROUND

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren-
en opbouwwerker
in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@
doopsgezindamsterdam.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@
doopsgezindamsterdam.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@
doopsgezindamsterdam.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@
doopsgezindamsterdam.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@
doopsgezindamsterdam.nl

Mei

• zo 4 mei	Vesper Raad van Kerken	English Reformed Church	17.00 uur
• zo 4 mei	Trauerode Bach	Singelkerk	21.00 - 22.30 uur
• ma 5 mei	Vrijheidsmaaltijd	Singelkerk	12.00 - 14.30 uur
• do 8 mei	Lezing C. Huebner*	Allard Pierson	15.30 - 16.15 uur
• za 10 mei	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• zo 11 mei	Multilinguale Viering	Singelkerk	12.15 uur
• za 17 mei	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• za 17 mei	Mennonite University Choir	Singelkerk	15.00-16.00 uur
• di 20 mei	Kring Psalmen	Singelkerk	14.30 uur
• di 20 mei	Dopers Gesprek: K. Klomp	Singelkerk	20.15 uur
• za 24 mei	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• do 29 mei	Bijbelaars	Singelkerk	11.00 uur
• zo 1 juni	Believers Church Conf.	Singelkerk	15.00 - 16.00 uur
• di 3 juni	M.L. King-lezing; W.J. Jennings	VU	19.30 - 21.30 uur
• vr 6 juni	Gospelconcert	Singelkerk	20.00 - 21.30 uur
• za 7 juni	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur

* Meer informatie elders in dit blad of op de website

Collectebestemmingen mei

4 mei – Stichting Stay Tuned

Deze Stichting onderschrijft het volgende: Wij streven naar een orgelcultuur met een gezonde toekomst die wordt geschraagd door de aanwas van jonge enthousiaste organisten.

- Wij willen kostbaar monumentaal erfgoed in stand én in gebruik houden: orgels moeten ook op de middellange tot lange termijn goed bespeeld blijven worden door professionals en goede amateurs.
- Wij willen het proces van vergrijzing van het orgelconcertpubliek een wending geven door jong publiek te inspireren.
- Wij streven naar talentontwikkeling van orgelspelende jongeren/tieners.

Voor meer informatie: <https://staytunednu.weebly.com/stichting.html>

Rekeningnummer: NL57 TRIO 0320 2048 39

11 mei – Vereniging Paardrijden Gehandicapten

PWA (Prins Willem-Alexander) Manege is de plek waar de Vereniging Paardrijden Gehandicapten haar activiteiten organiseert. De manege is gevestigd aan de Loosdrechtdreef 9, 1108 AZ Amsterdam Zuid Oost

Rekeningnummer: NL88 INGB 0005 0720 21 t.n.v. Prins Willem Alexander Manege.

18 mei – 'Uit het krijt'

Met het project 'Uit het Krijt' worden kwetsbare mensen met beperkte schulden (maximaal € 5.000) geholpen bij het simpel en snel aflossen van schulden. In de meeste gevallen komt deze groep met beperkte schulden niet in aanmerking voor een schuldhelpverleningstraject, dat overigens drie jaar duurt. Maar omdat er niet afgelost of betaald kan worden lopen de schulden snel enorm op vanwege opgelegde boetes en opgelegde kosten voor deurwaarders. Nadat er aan een aantal criteria is voldaan, worden de schulden binnen vier weken door het project 'Uit het Krijt' afgelost, waarbij vervolgens altijd afspraken gemaakt worden en begeleiding wordt gegeven om niet opnieuw schulden te krijgen. Op deze manier kunnen mensen hun leven weer snel op orde krijgen.

Rekeningnummer: NL79 TRIO 0379 3155 64 t.n.v. Regenbooggroep t.b.v. "Uit het Krijt".

25 mei – Stichting Community Peacemaker Teams-Nederland, voorheen: Christian Peacemaker Teams-Nederland. Activiteiten in Nederland in:

- Het bevorderen van deelname aan delegaties naar verschillende CPT-Teams, door ondersteuning bij de voorbereiding en na terugkomst.
- De invloed die men vanuit Nederland heeft op de conflictgebieden helder voor te stellen en oplossingen aan te dragen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het gebruik van producten waar boeren in Colombia of Palestina onrechtmatig voor van hun land zijn verjaagd, of concessies van de overheid aan bedrijven die zich schuldig maken aan mensenrechtenschendingen.
- Het netwerk dat bekend is met geweldloze inzet voor vrede uit te breiden en meer mensen te informeren en toe te rusten op het gebied van geweldloos vredeswerk.

Rekeningnummer: NL11 TRIO 0379 2771 15 t.n.v. Stichting Community Peacemaker Teams-Nederland, Deventer.

1 juni – Collecte ter ondersteuning van de Indonesische broederschappen

Rekeningnummer: NL19 ABNA 0243 4938 86 t.n.v. Alg. Doopsgezinde Sociëteit te Amsterdam, o.v.v. Indonesië.

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Kopij voor het volgende nummer vóór **10 mei 2025** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73,
1093 NK Amsterdam
(telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie

Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@doopsgezindamsterdam.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@doopsgezindamsterdam.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website:
www.doopsgezindamsterdam.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeentelieven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie

Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie

Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@doopsgezindamsterdam.nl

KERKDIENSTEN MEI 2025

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpad Noord 10.15 uur	Collectebestemming
4 mei	ds E.C. Roos	E.M.L. van Dunné	Stay Tuned NL57 TRIO 0320 2048 39
11 mei	ds T. de Boer		Gehandicapten Manege NL88 INGB 0005 0720 21 t.n.v. Prins Willem Alex. Manege
18 mei	Ds H. Leegte	ds G.A. Reinhold-Scheuermann	'Uit het krijt' NL79 TRIO 0379 3155 64 t.n.v. Regenbooggroep t.b.v. "Uit het Krijt"
25 mei	ds J. van Aller		Peacemaker Teams NL11 TRIO 0379 2771 15 t.n.v. Stichting Community Peacemaker Teams Nederland, Deventer
1 juni	ds H. Leegte en R. Neufeld*	E.M.L. van Dunné	Indonesische Broederschappen NL19 ABNA 0243 4938 80 t.n.v. Alg. Doopsgezinde Sociëteit, Amsterdam o.v.v. Indonesië
1 juni	Believers Conference 15.00 uur – Zie toelichting bij de agenda		

* Zondag 1 juni zal er een speciale, internationale dienst worden gehouden die in het teken zal staan van de viering van 500 jaar Doperdom, dat in Zürich zijn oorsprong had.
 De dienst zal in het engels worden gehouden; er worden veel buitenlandse gasten verwacht die later die dag deelnemen aan de Believers Conference.
 De dienst zal worden geleid door Henk Leegte en gastpredikant Riki Neufeld uit Zwitserland.
 Prof. Fernando Enns zal informatie geven over de Believers Conference, die zondagmiddag in de kerk van start gaat.
 Voor de gasten wordt aansluitend een lunch geserveerd.